
Smogorzewiec, st. 9, gm. Obrowo, woj. toruńskie, AZP 41-45/58

Informator Archeologiczny : badania 32, 51-52

1998

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

paru lat grobowca „megalitycznego”. Po zdjęciu warstwy oraniny natrafiono na zarys wspomnianego rowu oraz kilka kolistych w rzucie poziomym obiektów - najprawdopodobniej związanych z osadą kultury trzcinieckiej, która nawarstwiła się na pozostałości neolitycznego cmentarzyska kultury pucharów lejkowatych. Tegoroczną eksploracją zakończono na odsłonięciu stropowej partii rowu oraz obiektów zespołu „trzcinieckiego”.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Pracowni Archeologicznej IAIe PAN w Igołomi.

Badania będą kontynuowane.

Smardzowice, st. 1, gm. Skała, woj. krakowskie - patrz: paleolit

SMOGORZEWIEC, st. 9, gm. Obrowo, woj. toruńskie, AZP 41-45/58

- ślady osadnictwa mezolitycznego
- osady kultury pucharów lejkowatych (neolit)
- ślady osadnictwa kultury ceramiki sznurowej (neolit)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez dr. hab. Stanisława Kukawkę i dr. Jolantę Małecką-Kukawkę (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Instytut Archeologii i Etnologii, Zakład Prahistorii) z grupą studentów archeologii UMK w Toruniu. Finansowane przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 1087,5 m².

Stanowisko znajduje się w obrębie Kotliny Toruńskiej. Usytuowane jest na krawędzi IX terasy nadzalewowej Wisły. Wzdłuż podstawy terasy na przestrzeni około 2 km ciągnie się pasmo zmeliorowanych obecnie terenów łąkowych o szerokości od około 100 do około 500 m. Od zachodu, południowego zachodu i południa przez tereny łąkowe przepływa niewielki ciek (Młynówka) odprowadzający wody z terasy IX i niższych do Wisły. Podłoże geologiczne stanowiska stanowią piaski luźne i żwiry. Wyniesione jest ono ponad okoliczne tereny łąkowe nieznacznie - zaledwie o 1 do 2,5 m. Łąki, przed zmeliorowaniem zapewne okresowo podmokłe, otaczają okolice stanowiska niemal ze wszystkich stron.

W trakcie badań powierzchniowych, prowadzonych w ramach AZP jak i tuż przed badaniami wykopaliskowymi, określono, że stanowisko zajmuje powierzchnię około 1,5 ha, obejmując partie szczytowe bardzo słabo zaznaczonego w terenie wyniesienia. W trakcie badań powierzchniowych stwierdzono ponadto, że w zachodniej części stanowiska ceramika występuje liczniej (we wschodniej części były to zaledwie pojedyncze fragmenty).

Badaniami wykopaliskowymi objęto całą przestrzeń stanowiska, prace prowadzono w wykopach o wymiarach 5 x 5 m lub 5 x 2,5 m. Materiał zabytkowy (głównie ceramiczny), zarówno w warstwie ornej jak i pod nią, koncentrował się w pięciu niewielkich - poniżej 1 ara - skupieniach, wyłącznie w zachodniej części stanowiska. W ich obrębie lub w pobliżu zidentyfikowano 27 obiektów, z których większość ma bez wątpienia charakter kulturowy. Poza wspomnianymi skupiskami materiały zabytkowe występowały sporadycznie i to najczęściej wyłącznie w warstwie ornej.

Łącznie z powierzchni stanowiska i wykopów badawczych pozyskano ponad 2700 fragmentów ceramiki kultury pucharów lejkowatych i kilkanaście kultury ceramiki sznurowej (z obiektu), 116 krzemieni (w tym dwa o pokroju mezolitycznym znalezione poza skupiskami zabytków KPL), fragment przęśnika glinianego, fragment żarna, kilka odłupków kamiennych i kilkadziesiąt drobnych zbielonych („przypalonych”) kości. Pobrano kilka prób węgla drzewnych.

Analiza materiału ceramicznego kultury pucharów lejkowatych pozwala wstępnie datować stanowisko na fazę IIA na Kujawach (faza I na ziemi chełmińskiej). Jednocześnie w cechach zdobnictwa ceramiki zaobserwowano elementy północno-wschodnich kultur subneolitycznych.

Funkcjonalnie, badany wykopaliskowo punkt, uznać można za pozostałość pięciu niewielkich, niejednoczasowych struktur podomowych, typowych dla wczesnych faz kultury pucharów lejkowatych.

Materiały z badań oraz komplet dokumentacji znajdują się w Instytucie Archeologii i Etnologii

UMK w Toruniu.

Badania winny być kontynuowane.

SONINA, st. 1, gm. Łañcut, woj. rzeszowskie, AZP 103-79/1

- osada neolityczna
- osada kultury trzcinieckiej z wczesnej epoki brązu
- osada kultury łużyckiej z okresu halsztackiego

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 13 do 26 sierpnia, przez mgr. Antoniego Lubelczyka (Muzeum Okręgowego w Rzeszowie). Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań.

Badania prowadzono na kulminacji wzniesienia, na którym położone jest stanowisko oraz na stoku wschodnim. Wyróżniono 14 obiektów archeologicznych kultury trzcinieckiej i łużyckiej oraz luźne materiały krzemienne z neolitu, świadczące o krótkotrwałym osadnictwie w tym czasie. Wspomniane wyżej obiekty to owalne i podłużne jamy, głównie o charakterze zasobowym.

Nie potwierdziły się natomiast podejrzenia o istnieniu tutaj grodziska wczesnośredniowiecznego.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Okręgowym w Rzeszowie.

Wyniki badań zostały opublikowane w „Materiałach i Sprawozdaniach Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego”.

Badania będą kontynuowane.

Strzegowa, Jaskinia Biśnik, gm. Wolbrom, woj. katowickie - patrz: paleolit

STRYCZOWICE, st. VII, gm. Waśniów, woj. kieleckie

- ślady osadnictwa ludności cyklu lendzielsko-półgarskiego (neolit)
- cmentarzysko kultury pucharów lejkowatych (neolit)
- cmentarzysko kultury amfor kulistych (neolit)
- cmentarzysko wczesnośredniowieczne

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Barbarę Matraszek (Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie), przy konsultacji mgr. Sławomira Sałacińskiego. W badaniach brali udział studenci archeologii Akademii Teologii Katolickiej. Finansowane przez PSOZ i Państwowe Muzeum Archeologiczne. Drugi sezon badań.

Celem prac była eksploracja odsłoniętych w ubiegłym roku struktur. Otwarto dwa wykopy o łącznej powierzchni 167 m², w obrębie których zdjęto ubiegłoroczną warstwę zasypiskową o miąższości ok. 30 cm.

Kontynuowano eksplorację domniemanego obiektu grobowego kultury amfor kulistych (nr 2 i 2A) oraz fragment obiektu nr 3 (ślady założenia o charakterze podomowym ludności cyklu lendzielsko-półgarskiego uchwycone w ubiegłym sezonie na przestrzeni 13 metrów).

Odsłonięto 3 rzędy kamieni (zorientowane po osi południowy wschód – północny zachód) związane z obstawą megalitu. Zostały one wykonane z dobranych pod względem wielkości i kształtu piaskowców, ułożonych jeden na drugim, bez zaprawy, tworzących „suchy murek”. Pomiędzy rzędami kamieni nr 1 i 2 zlokalizowano obiekty grobowe (3) z 4 szkieletami (w tym jeden podwójny pochówek dziecięcy) położonymi na wznak, zorientowanymi po osi południowy wschód – północny zachód, pozbawionymi wyposażenia, na powierzchni ziemi. Prawdopodobnie opisywane jednostki związane są z megalitem.

Na północ od konstrukcji kamiennych (rzędu nr 3) odkryto 3 groby płaskie o orientacji południowy wschód – północny zachód, ze szkieletami położonymi na wznak, jeden z nich niszczy konstrukcję